

Gaia

zpravodaj - podzim 2003

MATEŘSKÉ ŠKOLKY PŘÁTELSKÉ K PŘÍRODĚ

"Vše, co potřebuji doopravdy znát, jsem se naučil v mateřské školce..."

R. Fulghum

ARCHA 21 VYPLULA

Ekologická Agentura GAIA ve spolupráci s Mezinárodní společností pro ekologickou výchovu ze Spolkové republiky Německo zahájila na území České republiky evropský pilotní projekt Archa 21 - síť ekologických mateřských školek.

Přejete si vychovat děti citlivé a chápavé k rodinným a obecně mezilidským vztahům, k přírodě a ke zvířatům?

Přejete si, aby vaše děti vyrůstaly zdravé a ve zdravém prostředí?

Chcete, aby vaše děti byly

- vyrovnané
- tvořivé
- tolerantní
- zvědavé
- společenské
- ?

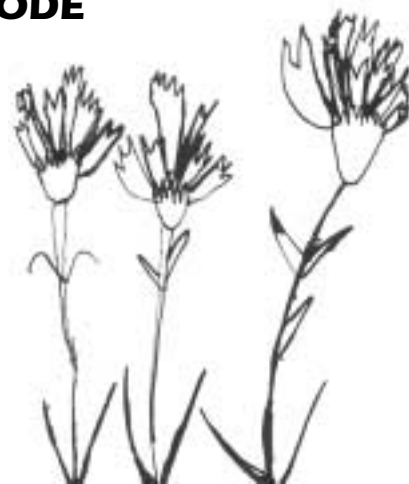
Chcete jim dopřát intenzivní a plnohodnotnou výchovu i mimo rodinné prostředí?

Archa 21 je určena našim nejmenším, rodičům a pedagogickému per-

sonálu. Projekt probíhá pod záštitou Německého spolkového ministerstva pro životní prostředí a v současné době jsou do projektu zapojeny země střední a západní Evropy.

ARCHA 21 NABÍZÍ

1. Výměny zkušeností s ekologickou a holistickou výchovou v mateřských školkách
2. Informace o architektonických úpravách školek podle ekologických norem
3. Inspiraci při úpravě zahrady školky s výtvarnými a ekologickými prvky
4. Sdílení zkušeností při vytváření výchovných koncepcí
5. Tréninkové programy, výukové materiály
6. Spolupráci s mateřskými školkami ve střední a západní Evropě
7. Informace o obdobných projektech v zahraničí
8. Kulaté stoly komunitní spolupráce mezi pedagogickým personálem,

rodiči, ekologickými architekty, podniky, státními i nestátními organizacemi

9. Zapojení školky do celoevropské sítě ekologických mateřských školek
10. Udělení certifikátu EKOLOGICKÁ MATEŘSKÁ ŠKOLA

Máte-li zájem být průběžně informováni o projektu Archa 21 a o možnostech, jak se zapojit, kontaktujte Agenturu GAIA, tel: 222 519 734, e-mail: gaia@ecn.cz.

Sledujte také internetové stránky <http://www.ecn.cz/gaia>

Vážená a vážené, do nového tisíciletí vyplula ekologická Agentura GAIA projektem Archa 21 společně s Mezinárodní společností pro ekologickou

výchovu - IGU. Stala se českou koordinátorkou a jejím úkolem je výměna zkušeností s ekologickou výchovou a holistickým přístupem při výchově a vzdělávání dětí v mateřských školkách.

V tomto čísle GAIA se dozvíte o výsledcích průzkumu, který byl zor-

ganizován v České republice Agenturou GAIA a IGU. U kulatého stolu jsme si vyměnili názory na silné stránky řízení mateřských školek, ale také jsme hovořili o bariérách, na které tvořiví lidé narážejí, a kterými zdaleka nejsou jen peníze, jak by se mohlo zdát. Daleko větším problémem bývají často vlastníci zařízení se zkonstatěným myšlením a mocenskými ambicemi.

Ze Švédska přinášíme zkušenost ve výchově v "gender mainstreaming", což je rovný přístup při výchově chlapců a dívek. Také vás seznámíme s vizí ekologické mateřské školky Karafiát v Klatovech, kde se Agentu-

ra GAIA angažovala projektem "My v 21. století".

V tomto čísle nabízíme knížky pro vás a vaše děti s kontakty na instituce, se kterými ekologická Agentura GAIA na Arše 21 spolupracuje.

Aby nezůstalo jen u mateřských školek, pokračuje ekologická Agentura GAIA výzkumem úrovně ekologické výchovy na školách prvního stupně. O tom však někdy přistě.

Jménem Agentury GAIA se těším na vaše podněty a reakci

Marie Haisová

ředitelka Agentury GAIA

Marie Haisová!

V RÁMCI ARCHY 21 PROBĚHLO

- Dotazníkové šetření zjišťující úroveň ekologické výchovy u 5 000 mateřských škol v České republice.
- Spolupráce na vytváření modelové zahrady s ekologickými prvky v Mateřské škole Karafiát v Klatovech
- Byl zpracován architektonický návrh úpravy budovy Mateřské školy Karafiát
- Veřejná výstava a prezentace projektu v Klatovech
- Kulatý stůl zástupců mateřských škol, státních institucí a neziskových organizací na téma **EKOLOGICKY ORIENTOVANÉ MATEŘSKÉ ŠKOLKY JAKO SOUČÁST PARTNERSTVÍ MĚST MEZI ČESKOU REPUBLIKOU**

A NĚMECKEM

- Mezinárodní semináře v německém St. Marienthalu

ARCHA 21 PŘIPRAVUJE

- Architektonický návrh zahrady mateřské školky v areálu ekologického centra hl. m. Prahy Toulcův dvůr
- Česko-německý seminář **EKOLOGICKY ORIENTOVANÉ MATEŘSKÉ ŠKOLKY JAKO SOUČÁST PARTNERSTVÍ MĚST MEZI ČESKOU REPUBLIKOU A NĚMECKEM**

Program semináře:
Představení projektu účastníkům
Prezentace výsledků dotazníkového šetření mezi 5000 mateřskými školami v České republice

Zkušenosti s budováním ekologických mateřských škol v Hrádku nad Nisou a v Žitavě
Modelová školka v německé Riese navržena Olafem Reiterem, nositelem Státní ceny Saska za architekturu
Prohlídka areálu ekologického centra Toulcův dvůr s odborným výkladem
Možnosti českých školek zapojit se do celoevropské sítě ekologických mateřských škol
Význam ekologické výchovy u dětí předškolního věku
Zkušenosti s programem Partnerství měst
Ekologická výchova jako součást místní spolupráce v obcích
Prodejná výstava tématických publikací a dalších materiálů pro děti předškolního věku

ROVNOST ZAČÍNÁ V MŠ

Skryté kamery ve švédských mateřských školách ukázaly, že již malí chlapi a dívky nemají stejné postavení. Jak by takové pozorování dopadlo ve vaší MŠ?

Začátkem září 2002 zahájil ministr práce a sociálních věcí projekt zaměřený na prosazování a zajištění rovnosti žen a mužů. Hlavním výsledkem projektu byl návrh na vytvoření institucionálního mechanismu pro zajištění rovnosti žen a mužů. Partnerem České republiky bylo Švédsko, které je často uváděné jako země stojící v popředí v oblasti rovnosti žen a mužů.

Při setkání s paní Asklöfovou, koordinátorkou projektu ze švédského Národního úřadu pro zaměstnanost, jsem musela zodpovídat řadu otázek. Například, proč se české ženy nesnaží o větší účast na společenském dění, proč nevstupují ve větší míře do politiky. Mým vysvětlením bylo, že jde zřejmě o nedostatek sebevědomí, nedostatek času a celkové společenské klima, na kterém se nemalou měrou podléjí reklamy a ženské časopisy, které spoluvytvářejí modely chování. Shodly jsme se, že taková situace, jakou lze najít v severských zemích, je unikátní i na jiných místech Evropy.

"GENDER" OTÁZKY

Zmínila jsem středoevropský projekt ekologických mateřských škol Archa 21, který Agentura GAIA koordinuje v České republice. Začal průzkumem situace v Čechách, v Německu a v Polsku. Dotazník byl zaměřen zejména na vnější podmínky v mateřských školách, jako jsou otázky k pedagogické výchově v oblasti životního prostředí a praktické aspekty výchovy v této oblasti. Z naší strany jsme k otázce, jakou roli hrají při výchově dětí tematické okruhy, jako jsou např. "vzájemné vztahy v přírodě", "spotřební chování", "výživa", "náboženství", dodali "gender otázky". Pro termín "gender" neexistuje český ekvivalent, a tak otazník, který byl u tohoto slova ve vyplněném dotazníku, se týká neporozumění termínu. Nicméně téma jako takové je otazníkem samo o sobě, jak při pečlivějším pozorování vyjde najevo.

STEJNÝ METR?

Od paní Asklöfové jsem se dozvěděla, že ve Švédsku se vede dlouhodobý dialog o rovnosti příležitostí a jejich důsledcích na stav společnosti. V mateřských školách prováděli pozorování i poté, co byl pedagogický tým vyškolen a přesvědčen o tom, že se v jejich zařízení měří chlapcům i dívkám stejným metrem. Nicméně skryté kamery vypověděly o něčem jiném. Při jídle sedávali chlapi a dívky pohromadě. Jídlo bylo uprostřed a každý se obsluhoval sám. Nainstalovaná kamera však prozradila, že jídlo "distribuovala" děvčátka, a to zcela samozřejmě, či na základě mimoslovní komunikace. Stačil malý náznak. Na základě tohoto zjištění rozdělili v pokusné školce chlapce a dívky k samostatným stolkům, aby se najedli odděleně. Zatímco dívky se v klidu podělily o společné jídlo, u chlapeckých stolků vypukla bitevní vřava o společné sousto. Po napomenutí a poučení se chlapi uklidnili a začali si říkat kamarádům v sousedství o jídlo. Jaké bylo jejich překvapení, když obsluha nefungovala a jídlo samo na talíř nepřicházelo. Poté, co byli přítomnými dospělými poučeni, že je potřeba poprosit, všimá si, aby se dostalo na všechny, vyhovět prosbě kamaráda, se konečně najedli. Dívkám se dostalo poučení, aby se nebály projevit a byly průbojnější. Vzpomněla jsem, že v českých mateřských školách se jídlo servíruje přidělené na talíř.

řích. Podobně tomu bývá i v rodinách. A tak chlapečkové a holčičky vyrůstají obsluhováni, bez možnosti vnesení osobního požadavku, bez možnosti učit se vzájemným vztahům při této základní sebeobsluze. Chlapci nemají příležitost slušně požádat o to, co chtějí, a posloužit druhým, kteří o obsluhu žádají. A tak rostou, až vyrostou v dospělé muže, kteří se dříve či později osvobodí od matčiny péče a jejího automatického servisu. Zpravidla přejdou do podobného systému v partnerském vztahu a koloběh pokračuje ve vztahu k jejich dětem. Na společenské rovině pak vidíme

dospělé muže, nejviditelněji na politických postech, kteří se sice nevrhají s bitevní vřavou na talíř s potravou, ale dělají totéž na politické scéně, kde se cílem jejich boje stávají mocenské posty, zdroje informací a peněz. Společnost tento způsob chování toleruje a akceptuje.

Napadá mě otázka. Co a jak by se mělo změnit v mateřských školách, aby se dospělí lidé chovali jinak?

Marie Haisová, *Informatorium* 3-8, 4.12.2002

KULATÝ STŮL NA TÉMA

ÉKOLOGICKY ORIENTOVANÉ MATEŘSKÉ ŠKOLKY JAKO SOUČÁST PARTNERSTVÍ MĚST MEZI ČESKOU REPUBLIKOU A NĚMECKEM

ANALÝZA SITUACE

Na kulatém stole pořádaném Agenturou GAIA se sešli lidé z neziskových organizací věnujících se ekologické výchově ve školkách, učitelky a ředitelky, byli pozváni zástupci vybraných obcí z celé republiky, aby "nadšencům" poskytli pohled z perspektivy státní instituce s výkonnou mocí. Diskuse měla být založena právě na výměně zkušeností mezi vlastníky zařízení, tedy obcemi, školkami a neziskovými organizacemi. Za obce se zúčastnila paní Soběslavská z odboru školství Magistrátu hl.m.Prahy. Byli pozváni též kompetentní úředníci MŠMT a MŽP.

Silné stránky

Z diskuse nad silnými stránkami spolupráce s obcí vyplynulo, že je velký osobní zájem učitelů a ředitelů vychovávat děti k citlivému vztahu k přírodě a svému okolí, byl kladen důraz na smyslové vnímání dětí v předškolním věku, prevenci negativních vlivů a zájem o dozděávání pedagogického personálu v oblasti ekologické výchovy. Vedle projektu Archa 21 existuje např. program Zdravá škola zaměřený na výchovu ke zdravému životnímu stylu, řada škol pracuje na principech ekologické výchovy zcela spontánně, aniž by byla integrována do nějakého programu. V mnoha případech jde o nápady učitelů, v některých regionech působí silný vliv neziskových organizací, nezřídka jsou tyto aktivity podporovány státní správou, protože školka pro obec vychovává budoucí plnoprávné a zodpovědné občany se vztahem ke svému okolí.

Slabé stránky

Z úst lidí, kteří každodenně pracují v terénu, byla nadnesena domněnka, zda je správné tento způsob výchovy nazývat "ekologický", pro-

tože tento přívlastek mívá v české společnosti pejorativní nádech zeleného radikalismu a řada školek, které učí děti citlivému a ohleduplnému vztahu k přírodě o sobě vůbec netvrdí, že pracuje ekologicky. Není lepší ekologii jako obor věnující se všem vztahům v živé i neživé přírodě postupně dostávat do povědomí veřejnosti v pozitivním slova smyslu?

Podobně nevyjasněné názory panují kolem jednotného pojetí ekologické školky. Má taková školka splňovat přesně daná kritéria nebo má být její podoba ponechána na tvořivosti a osobním zájmu pedagogického personálu? Na jedné straně co je dáno do pevné struktury, mívá v konzervativních Čechách zpravidla větší váhu a vždy se najde víc lidí, kteří se raději chopí přesného návodu a připojí se k hotovému. Vše pevně strukturované však časem naráží na nepružnost a bere lidem chuť tvořit. Jak už bylo zmíněno, předškolní ekologická výchova v Čechách není ojedinělá, ale většinou jde o iniciativu tvořivých jednotlivců. Zůstane jí i nadále?

Rizika

I přes řadu úspěšně rozběhnutých aktivit jde stále o bílé místo na mapě, ne zcela integrované do hlavního myšlenkového proudu společnosti, ve které převládá názor, že co je ekologické, není ekonomické. To si často myslí i zastupitelé na obcích a občanskou iniciativu brzdí, i když řadoví úředníci jsou jí nakloněni. Přidáme-li k tomuto faktu předvolební boje na radnicích a povolební přezíravost nového zastupitelstva ke všemu, co začali jeho předchůdci, sklon zastupitelů vytvářet monopol obce na veškeré místní aktivity, mnohdy nerovný metr hygienických norem, naše spolupráce se státními institucemi utrhá těžkou ránu.

Konkrétně projektu Archa 21 hrozí ještě jedno závažné riziko. Je totiž koordinován z Prahy, tím pádem z pozice mimopražských školek a zástupců obcí může být vnímán pragocentricky.

Příležitosti

Velkou příležitostí pro rozvoj ekologických mateřských škol je bezpochyby vzrůstající zájem českých rodin o kvalitní a plnohodnotné vzdělávání a výchovu dětí. Stále větší počet rodin vyhledává pro své děti zařízení, která se od "sedě" českých škol odlišují a chtějí mít jistotu, že i přes časté pracovní vytížení rodičů je o děti dobře postaráno. Zářným příkladem toho je i v médiích propíraný případ ministryně školství, která umístila svou dcerku do francouzské školy, jakoby českému školství, kterému šéfuje, paradoxně sama nedůvěřovala.

„My v 21. století“

Ekologická mateřská školka KARAFIÁT v Klatovech

Cílem je:

Úprava zahrady a objektu mateřské školky ve spolupráci s občany, za účelem zapojení do celoevropské sítě ekologických mateřských školek.

Dalším přínosem je:

- Úprava zahrady s výtvarnými a ekologickými prvky
- Architektonická úprava budovy školky
- Kulturní akce v areálu školky
- Komunitní spolupráce
- Kulaté stoly s rodiči
- Tréninkové programy pro pedagogické pracovníce
- Informace pro veřejnost
- Spolupráce s podobně zaměřenými školkami, zejména v Holandsku, Německu a Polsku
- Výměnné pobyty pro děti i rodiče
- Rozvoj sociálních kontaktů

V socialistických normách vybudovaná zahrada se změní v prostor estetický a ekologicky vhodný a to nejen pro dětské hry, ale i pro potěšení oka kolemjdoucích. Architekturu plánujeme doplnit o solárně vytápěné komunitní centrum, kde se budou moci scházet rodiče s učitelkami, dětmi i sousedy.

Celkový management projektu zajišťuje Agentura GAIA v čele s Marií Haisovou. Podnět ke změnám vzešel z německé nevládní organizace IGU - Bernd Schlag, architektonický návrh vytvořil nositel Státní ceny Saska za architekturu Olaf Reiter, v Čechách pokračuje studio ARKA a Miroslav Kabele. Informační část projektu sponzoruje Velvyslanectví Nizozemského království, zodpovědný je Abraham Mabelis z organizace Alterra. Projekt je realizován ve spolupráci a za podpory Referátu školství Okresního úřadu a Městského úřadu v Klatovech.

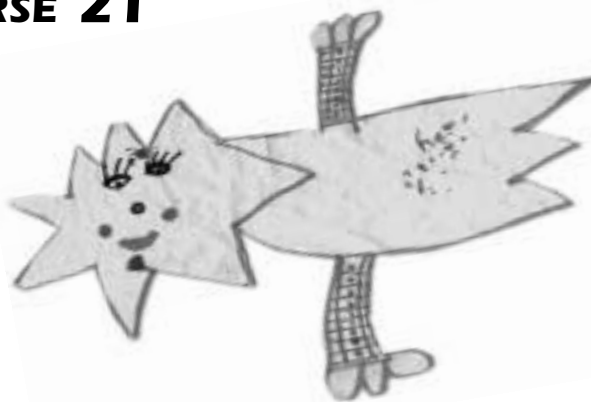
Za úpravu zahrady zodpovídá Václav Weinfurter. Za došavadní pomoc děkujeme zaměstnankyním školky, všem rodičům i ostatním zúčastněným. Výsledek projektu bude inspirací nejen pro město Klatovy, ale i pro podobná zařízení v celé České republice. V případě, že Vás projekt Ekologické školky KARAFIÁT zaujal, uvítáme Vaši pomoc.

VÍCE NEŽ SEDMDESÁT ČESKÝCH ŠKOLEK SE CHCE PŘIPOJIT K ARŠE 21

Agentura GAIA ve spolupráci s Mezinárodní společností pro ekologickou výchovu provedla v rámci Archy 21 dotazníkové šetření týkající se úrovně a rozsahu ekologické výchovy mezi mateřskými školami v České republice. Stejný průzkum probíhal také v Německu a jeho sousedních zemích. Z pěti tisíc českých školek, které jsme prostřednictvím časopisu Informatorium 3-8 obeslali dotazníkem, odpovědělo rovných sto. Sedmdesát šest z nich se chce připojit k projektu Archa 21 a být integrováno do sítě ekologických mateřských škol. Důvodem, proč některé školky o spolupráci neprojeví zájem, byl často fakt, že jsou již zapojeny do programu Zdravá škola, celá polovina dotázaných také spolupracuje s některou ekologickou organizací v místě své působnosti.

PROSTŘEDÍ, KTERÉ FORMUJE OSOBNOSTI DĚTÍ

První část dotazníku se týkala ekologického řešení interiéru, exteriéru a venkovních prostor. Zjistili jsme, že právě ekologická architektura, jejímž zohledňováním je projekt Archa 21 specifický, patří ke slabším stránkám českých školek. Například pouze osmnáct respondentů odpovědělo, že jejich školka má tepelné izolace, solární panely nebyly vůbec zmíněny. Přestože z iniciativy ekologických organizací probíhaly poměrně intenzivní kampaně na tepelné izolace ve školách a v rámci

programu "Slunce do škol" bylo propagováno solární vytápění, mateřským školkám se tyto akce vyhnuly. Když jsme před dvěma lety sháněly solární panel pro modelovou školku Karafiát v Klatovech, byl náš požadavek zahrnutí školky do programu "Slunce do škol" brán Ministerstvem životního prostředí jako nadstandardní, protože se týkal mateřské školy a program byl, jak jsme se dověděli, určen jen pro školy základní. Podobně pozadu zůstávají školky i v dalším technickém vybavení, jako například počítačová technika. Čtyřicet procent zařízení vlastní počítač, ovšem jen jedna jediná školka je připojena na internet. Z dotazníkového šetření, ale zejména z osobních zkušeností Agentury GAIA vyplývá, že moderní vybavení a technika je u zařízení pro děti předškolního věku chápána jako nadstandard, spoléhá se hlavně na osobní zájem a mateřský přístup učitelék. Na jedné straně tyto aspekty skutečně hrají jednu z nejdůležitějších rolí, na druhé straně ovšem technická zaostalost školek učitelkám odepírá možnost moderní komunikace s okolím a prezentace své práce, napojení na informační zdroje a výměny zkušeností, což do jisté míry potvrzuje společenský status péče o nejmenší děti. Tato péče stejně jako práce a výchova vlastních dětí v domácnosti je společensky podhodnocena, chápána jako samozřejmost bez nároku na odměnu.

Co se týče venkovních prostor, jsou na tom české školky o poznání lépe. Většina školek má venkovní zelenou plochu, kde si děti mohou bezpečně hrát, nejrozšířenější oblastí pro hru bývá klasické pískoviště. Na některých modelových školkách v zahraničí je možné si v současné době všimnout stoupajícího trendu ponechávat písek neohraničený, což podněcuje dětskou kreativitu. Pouze jedna školka zaměstnává k údržbě vnějších prostor zahradníka, překvapivě však ani v dnešní hektické době u většiny školek nevytizela tradice pořádání rodičovských brigád.

Co se týče venkovních prostor, jsou na tom české školky o poznání lépe. Většina školek má venkovní zelenou plochu, kde si děti mohou bezpečně hrát, nejrozšířenější oblastí pro hru bývá klasické pískoviště. Na některých modelových školkách v zahraničí je možné si v současné době všimnout stoupajícího trendu ponechávat písek neohraničený, což podněcuje dětskou kreativitu. Pouze jedna školka zaměstnává k údržbě vnějších prostor zahradníka, překvapivě však ani v dnešní hektické době u většiny školek nevytizela tradice pořádání rodičovských brigád.

PŘÍRODNÍ VÝCHOVA VERSUS HYGIENA

Kromě zahrady, na které učitelky s dětmi pěstují nejrůznější plodiny včetně ovoce a zeleniny, má také drtivá většina školní jídelnu. V této souvislosti nás zajímalo, zda jsou plodiny vypěstované na školní zahrádce součástí jídelníčku a zda děti mají možnost vidět jejich konečné zpracování nebo být zkrátka jen odměněny plody své práce. U této otázky jsme se však setkali téměř vždy s negativní odpovědí. Bohužel v momentě, kdy by ekologická výchova v terénu mohla získat skutečnou kontinuitu a ukázat dětem celý proces ekologického

hospodaření, narážejí školky většínou na bariéry ze strany hygieniků. Stejně je tomu i v případě chování ke zvířatům, o které by děti mohly pečovat a posilovat si vztah k nim. I přes přísné hygienické normy však jedna školka chová koně, jedna ovci, zřídka se vyskytuje křeček, andulka, želva a rybičky. Více než sedmdesát procent školek odpovědělo, že třídí odpad a používá ekologicky šetrné prací prostředky.

S ČÍM PRACUJE TEORIE

Závěrečnou část dotazníku jsme věnovali teoretické části výchovy.

Osmdesát procent školek má ekologickou výchovu zvlášť uvedenou ve svém pedagogickém konceptu, dvacet tři procent školek zaměstnává alespoň jednoho člověka s přírodovědným vzděláním a čtyřicet procent posílá své učitelky pravidelně na školení v oblasti ekologické výchovy. Zdá se tedy, že po teoretické stránce je ekologická výchova ve školkách ošetřena poměrně dobře a učitelky jí přikládají váhu. Ptali jsme se, jaká témata při výchově a vzdělávání dětí nejvíce zohledňují. Zcela jednoznačně zvítězilo téma vzájemných vztahů v přírodě, tedy ekologie v pravém slova smys-

lu. Hned za tímto tématem se umístila encyklopedická znalost rostlin a zvířat, velmi typický aspekt českého vzdělání. Na základě zkušenosti s rozdílným chováním chlapců a dívek, popisovaným v článku "Rovnost začíná v MŠ" jsme do dotazníku zařadili kolonku "genderové aspekty výchovy". Záměrně jsme použili tento v češtině špatně formulovatelný výraz, abychom zjistili jeho rozšířenost v české společnosti. Většina respondentů tuto kolonku vůbec nevyplnila nebo ohodnotila velmi nízkým stupněm důležitosti. Otázkou zůstává, zda nízké ohodnocení bylo způsobeno nedostatkem informací respondentů o tématu nebo zda mu opravdu přikládají tak nízkou váhu. V každém případě pokud téma není pojmenováno nebo je pojmenováno nesrozumitelně, dostává se do společenského povědomí velmi těžko a nemůže se stát ani plnohodnotnou součástí výchovy.

NABÍDKA PUBLIKACÍ

VODNÍ KAPKA NA CESTÁCH

Tato kniha je součástí akce s názvem "Ani kapka nazmar", kterou pořádá Hesenské ministerstvo ochrany životního prostředí, energetiky a spolkových záležitostí a Hesenské středisko pro ochranu přírody.

Kniha uvádí řadu příkladů, jak šetřit vodou a je určena pro nejmenší čtenáře i předškoláky, neboť příběh dvou dětí a jejich zvířecích kamarádů je krásně barevně ilustrován.

Tato kniha má přispět k tomu, aby si děti uvědomily, že voda, jako základ života, je vážně ohrožená a týká se to jak její kvality, tak i množství vodních zásob.

HRA NA KOMPOST, MAŇÁSKOVÁ HRA S ČERVÍKEM ŠLUPEM A DALŠÍ

Tato didaktická pomůcka je určena pro předškolní pedagogiku, vyšla také v němčině a v polštině. Kromě již zmiňovaných her v názvu knihy zde najdete také Hru na dešťové kapky, poslechovou a pohybovou lesní hru, ve které všichni účastníci formou sehraňého orchestru vytvářejí zvuky a tóny lesa. Kniha je doplněna černobílými obrázky, které mohou zároveň sloužit jako omalovánky.

Vydala Mezinárodní společnost pro ekologickou výchovu v Německu.

Dr. Hennig Smolka, Cena 40 Kč

Marie Krahová-Schmidtová, ilustrace Peter Beckaus, Cena 60 Kč

Nabízené publikace lze zakoupit v kanceláři Agentury GAIA, Lublaňská 18, Praha 2 nebo zaslat na dobírku na Vaši adresu.

Agentura GAIA vydala sborník příspěvků z konference „Život není na prodej“ aneb Ženy, děti a příroda - alternativa k politice Světové banky, Mezinárodního měnového fondu a Světové obchodní organizace. Konference se konala v „horkých“ zářijových dnech roku 2000 v Praze paralelně k jednání Světové banky.

Účelem bylo upozornit na negativní vliv politiky globálních finančních institucí očima lidí, kteří mají zkušenost s jejími důsledky v každodenním životě a v různých končinách světa.

Sborník slouží i jako doplněk k informacím podaným ve filmovém dokumentu, který natočila francouzská

společnost Les Penelopes. Dokument vydává svědectví o negativních důsledcích globalizace v různých částech světa. Mapuje činnost světového hnutí žen za řešení a prevenci těchto důsledků.

Na filmu uvidíte nejen rozhovory s významnými osobnostmi a jejich názory na globalizaci, ale i bohatý obrazový materiál.

Materiály vydala Agentura GAIA jako součást projektu „Čas je život“ na téma rovnosti mezi mužským a ženským principem, který byl podpořen Evropskou komisí, MPSV a Nadací Heinricha Bölla.

Sborník „Život není na prodej“: Česko-anglická verze, brož., dotovaná cena 58 Kč

Videokazeta „Budoucnost už je tady“ o globalizaci a jejích důsledcích v našem každodenním životě: Celková délka 30 min., české titulky,

cena videokazety 290 Kč

Sleva při objednávce 1 ks videokazety +5 ks sborníku je 500 Kč.

KONTAKTY, KTERÉ BY NEMĚLY CHYBĚT VE VAŠICH DIÁŘÍCH

AGENTURA GAIA

Koordinující organizace Archy 21 v České republice, Kontakt: Lublaňská 18, 120 00 Praha 2, tel: 222 519 734, fax: 222 518 319, e-mail: gaia@ecn.cz, <http://www.ecn.cz/gaia>

IGU (MEZINÁRODNÍ SPOLEČNOST PRO EKOLOGICKOU VÝCHOVU)

Od roku 1997 hlavní partner Agentury GAIA v oblasti ekologické výchovy pro mateřské školy, organizátor mezinárodních seminářů v St. Marienthalu a vydavatel ekovýchového měsíčníku EUROEKO. Kontakt: Carl-Vogt-Str.9, 35394 Giessen, Spolková republika Německo, tel: 0049 641 37973, fax: 0049 641 34510, e-mail: IGU.Giessen@t-online.de

EMILIE STREJČKOVÁ, EKOLOGICKÉ CENTRUM HL.M.PRAHY TOULCŮV DVŮR

Nabízí ekologické programy pro mateřské školy v terénu a v areálu mokřad. Jejich délka je s výjimkou vánočních a velikonočních programů 120 minut. Program je určen pro deset a více dětí. Účastnický poplatek činí 30,- Kč na dítě. Nejvyšší počet placených účastníků je deset, minimální poplatek za program tedy

činí 300,- Kč. U integrovaných tříd je možné domluvit výjimku. Kontakt: Kubátova 1/32, Praha 10, tel/fax: 271 750 548, e-mail: botic@ecn.cz, <http://www.toulcuvdvur.cz>

PROEKO

Nabízí publikace k ekologické výchově dětí předškolního věku. Kontakt: Lužná 2a, 160 00 Praha 6, tel: 220 105 215, e-mail: marek-proeko@volny.cz

KLUB EKOLOGICKÉ VÝCHOVY

Klub ekologické výchovy - KEV - je občanským sdružením, které soustřeďuje jednotlivé pedagogické pracovníky a zájemce o ekologické vzdělávání a výchovu (individuální členství) i školy a další instituce a organizace (kolektivní členství) zajímající se o ekologické (environmentální) vzdělávání a výchovu. Klub ekologické výchovy patří mezi kluby UNESCO - rozvíjí komplexní pojetí ekologického vzdělávání a výchovy v zájmu podpory udržitelného rozvoje. Kontakt: Pertoldova 3733, 143 00 Praha 4, fax: 02/4018559, e-mail: d.kvasnickova@volny.cz

INFORMATORIUM 3-8

Časopis pro výchovu a vzdělávání

dětí od 3 do 8 let v mateřské škole a školní družině. Vydává Portal, s.r.o., Klapkova 2, 182 00 Praha 8. Kontakt do redakce: tel. 283 028 405, fax 283 028 112, e-mail informatorium@portal.cz, <http://www.portal.cz/info>. Předplatné: SEND Předplatné s.r.o. P.O. BOX 141, 140 21 Praha 4, tel. 267 211 301-3, fax 267 211503, e-mail send@send.cz, <http://www.send.cz>

OBČANSKÁ INSPIRACE

Pořádá pravidelné kroužky pro děti a dílny tvořivosti (výtvarné, poznávací, herní, hudební) v Praze 9 na Černém Mostě a Praze 6 - Bubeneč. Dále připravují Ekodny s programem her, soutěží s ekologickou tematikou a ukázkami starých řemesel. Kontakt: Kučerova 768, 198 00 Praha 9, tel: 281 918 473, e-mail: inspirace@ecn.cz, www.obcanskainspirace.ecn.cz. Centrum inspirace a tvořivosti (jehož provozovatelem je sdružení Občanská inspirace) sídlí na adrese Charlese de Gaulla 18, 160 00 Praha 6 - Bubeneč